

ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΛΑΤΙΝΙΚΑ
2000-2010

Πανελλήνιες Εξετάσεις 2000

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παρακάτω κείμενο

[Μονάδες 40].

Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponebam. Colendo et cogitando homines excellentes animum et mentem meam conformabam. Sic enim - laudem et honestatem solum expetendo, omnes cruciatus corporis et omnia pericula mortis parvi esse ducendo - me pro salute vestra in tot ac tantas dimicationes obicere potui.

(...)

Legatum monet ut, si adire non possit, epistulam ad amentum tragulae adliget et intra castra abiciat. In litteris scribit se cum legionibus celeriter adfore. Gallus, periculum veritus, constituit ut tragulam mitteret. Haec casu ad turrinam adhaesit et tertio post die a quodam milite conspicitur et ad Ciceronem defertur. Ille epistulam perlegit militesque adhortatur ut salutem sperent.

B. Παρατηρήσεις

1.α. homines excellentes, omnes cruciatus, salute vestra, tantas dimicationes, quodam milite: Να γράψετε τη γενική των παραπάνω συνεκφορών στον αριθμό που βρίσκεται καθεμιά από αυτές. [Μονάδες 10]

β. Να γράψετε στο τετράδιό σας την πτώση που ζητείται σε καθεένα από τα παρακάτω ουσιαστικά:

corporis: αιτιατική πληθυντικού, **mortis:** δοτική ενικού, **amentum:** ονομαστική πληθυντικού, **turrinam:** αφαιρετική ενικού, **die:** γενική πληθυντικού. [Μονάδες 5]

2.α. Να γράψετε τα παραθετικά των παρακάτω λέξεων: bene, celeriter. [Μονάδες 5]

β. Να γράψετε στο τετράδιό σας τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: gerendi: γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα και του παρακειμένου στην ενεργητική φωνή. proponebam: β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα και του υπερσυντελικού στη φωνή που βρίσκεται. monet: β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού και του μέλλοντα στη φωνή που βρίσκεται. adire: γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα και του παρατατικού. defertur: απαρέμφατο ενεστώτα στην ενεργητική και στην παθητική φωνή. [Μονάδες 10]

3.α. semper, colendo, me, adire, tragulae, veritus: Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τους παραπάνω όρους. [Μονάδες 12]

β. tertio post die: Να εκφράσετε την ίδια έννοια με εμπρόθετο προσδιορισμό. [Μονάδες 3]

4.α. ut salutem sperent: Να αναγνωρίσετε τη δευτερεύουσα πρόταση και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της. [Μονάδες 9]

β. ille epistulam perlegit: Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική. [Μονάδες 6]

Πανελλήνιες Εξετάσεις 2001

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παρακάτω κείμενο:

Et si habet Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenam laudare debemus, quod Asiam vidit sed in Asia continenter vixit. Quam ob rem accusatores non Asiae nomen Murenae obiecerunt, ex qua laus familiae, memoria generi, honos et gloria nomini constituta est, sed aliquod flagitium ac dedecus aut in Asia susceptum aut ex Asia deportatum.

(...)

Cum aliquis Sertorio nuntiavisset cervam inventam esse, Sertorius eum iussit tacere; praeterea praecepit ut eam postero die repente in eum locum emitteret, in quo ipse cum amicis futurus esset. Postridie eius diei Sertorius, admissis amicis in cubiculum suum, dixit eis visum in somno sibi esse cervam, quae perisset, ad se reverti. Cum cerva, emissa a servo, in cubiculum Sertorii introrupisset, admiratio magna orta est. [Μονάδες 40]

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **postero**: την αφαιρετική ενικού του συγκριτικού βαθμού στο θηλυκό γένος και την αιτιατική πληθυντικού (και τους δύο τύπους) του υπερθετικού βαθμού στο ουδέτερο γένος. **magna**: την αιτιατική ενικού του συγκριτικού βαθμού στο αρσενικό γένος και το επίρρημα στον συγκριτικό και στον υπερθετικό βαθμό. [Μονάδες 6]

β. **aliquid**: Να γράψετε την αιτιατική ενικού στα τρία γένη και την ονομαστική πληθυντικού στο αρσενικό και στο θηλυκό γένος. **emissa**: Να κλίνετε το γερούνδιο.

[Μονάδες 9]

2.α. **obiec'erunt, vidit, constituta est**: Να γράψετε τους παραπάνω τύπους στην υποτακτική του ενεστώτα και του παρατατικού (στο πρόσωπο, στον αριθμό και στη φωνή που βρίσκονται). [Μονάδες 6]

β. **dixit**: Να κλίνετε την προστακτική του ενεστώτα και στις δύο φωνές. **perisset**: Να κλίνετε την οριστική του ενεστώτα στον ενικό αριθμό και την οριστική του παρατατικού στον πληθυντικό αριθμό. **introrupisset**: Να γράψετε την αιτιατική και την αφαιρετική του σουπίνου. **inventam esse**: Να κλίνετε την υποτακτική του μέλλοντα της ενεργητικής φωνής (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο). [Μονάδες 9]

3.α. **Murenam laudare debemus**: Να αντικαταστήσετε το **debeo + απαρέμφατο** με τον αντίστοιχο τύπο της παθητικής περιφραστικής συζυγίας. Να δηλώσετε το ποιητικό αίτιο. [Μονάδες 6]

β. **ut eam postero die repente in eum locum emitteret**: Να αναγνωρίσετε την παραπάνω πρόταση (είδος, εξάρτηση, χρόνος και έγκλιση εκφοράς). [Μονάδες 4]

γ. **cum aliquis Sertorio nuntiavisset cervam inventam esse**: Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τους όρους της παραπάνω πρότασης. [Μονάδες 5]

4.α. **admissis amicis**: Να μετατρέψετε τη μετοχή στην αντίστοιχη της δευτερεύουσα πρόταση (**cum** ιστορικός ή διηγηματικός + ρήμα). [Μονάδες 7]

β. **si habet Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenam laudare debemus**: Να μετατρέψετε τον υποθετικό λόγο έτσι, ώστε να εκφράζει υπόθεση δυνατή ή πιθανή. [Μονάδες 8]

Πανελλήνιες Εξετάσεις Εσπερινών 2001

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παρακάτω κείμενο:

Μονάδες 40

Cato attulit quodam die in curiam ficum praecocem ex Carthagine ostendensque patribus «Interrogo vos» inquit «quando hanc ficum decerptam esse putetis ex arbore». Cum omnes recentem esse dixissent, «Atqui ante tertium diem» inquit «scitote decerptam esse Carthagine. Tam prope a muris habemus hostem! Itaque cavete periculum, tutamini patriam...».

(...)

Caecilia, uxor Metelli, dum more prisco omen nuptiale petit filiae sororis, ipsa fecit omen. Nam in sacello quodam nocte cum sororis filia persedebat expectabatque dum aliqua vox congruens proposito audiretur. Tandem puella, longa mora standi fessa, rogavit materteram, ut sibi paulisper loco cederet. Tum Caecilia puellae dixit: «ego libenter tibi mea sede cedo». Hoc dictum paulo post res ipsa confirmavit.

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε την πτώση που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω συνεκφορές: **hanc ficum**: την ονομαστική ενικού **more prisco**: την αιτιατική ενικού **omen nuptiale**: την αιτιατική πληθυντικού **res ipsa**: τη δοτική πληθυντικού

Μονάδες 8

β. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **praecocem**: την ονομαστική ενικού **vos**: την ίδια πτώση του ίδιου προσώπου στον ενικό αριθμό **omnes**, **nocte**: τη γενική πληθυντικού **loco**: την ονομαστική πληθυντικού **mea**: τη γενική ενικού (στο γένος που βρίσκεται) **sede**: την αφαιρετική πληθυντικού **Μονάδες 7**

2.α.habemus, persedebat, rogavit: Να γράψετε τους παραπάνω τύπους στην υποτακτική (στο πρόσωπο, στον αριθμό, στο χρόνο και στη φωνή που βρίσκονται). **Μονάδες 6**

β. **dixissent**: Να κλίνετε την οριστική του μέλλοντα στον ενικό αριθμό στη φωνή που βρίσκεται. **fecit**: Να κλίνετε την οριστική του ενεστώτα στον πληθυντικό αριθμό στη φωνή που βρίσκεται. **audiretur**: Να γράψετε την οριστική του παρατατικού στο α' και β' ενικό και στο γ' πληθυντικό πρόσωπο στη φωνή που βρίσκεται. **Μονάδες 9**

3. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας την παρακάτω άσκηση συμπληρώνοντας τα κενά, ώστε να χαρακτηρίζεται πλήρως η συντακτική λειτουργία των παρακάτω λέξεων του κειμένου: **recentem**: είναι ... στο ... **hostem**: είναι ... στο ... **uxor**: είναι ... στο ... **nuptiale**: είναι ... στο ... **puellae**: είναι ... στο ... **Μονάδες 15**

4. α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τους όρους της παρακάτω πρότασης: **Hoc dictum paulo post res ipsa confirmavit** **Μονάδες 10,5**

β. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τις λέξεις της στήλης Α και δίπλα στην καθεμιά το συντακτικό χαρακτηρισμό που της αντιστοιχεί από τη στήλη Β, με βάση το κείμενο. Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν. **Μονάδες 4,5**

A	B
prope	αιτιολογική μετοχή
fessa	επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου
libenter	κατηγορηματική μετοχή
	αφαιρετική του τρόπου
	επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου

Πανελλήνιες Εξετάσεις 2002

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παρακάτω κείμενο:

Μονάδες 40

(37)Omnia sunt misera in bellis civilibus, sed nihil miserius quam ipsa victoria: ea victores ferociores impotentioresque reddit, ut, etiamsi natura tales non sint, necessitate esse cogantur. Bellorum enim civilium exitus tales sunt semper, ut non solum ea fiant, quae velit victor, sed etiam ut victor obsequatur iis, quorum auxilio victoria parta sit.

(...)

(32)Pleni omnes sunt libri, plenae sapientium voces, plena exemplorum vetustas; quae iacerent in tenebris omnia, nisi litterarum lumen accederet. Quam multas imagines fortissimorum virorum -non solum ad intuendum, verum etiam ad imitandum- scriptores et Graeci et Latini nobis reliquerunt!

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ουσιαστικά:

Μονάδες 5

exitus: την αφαιρετική ενικού αριθμού και τη γενική πληθυντικού αριθμού

auxilio: την αιτιατική ενικού αριθμού και τη γενική πληθυντικού αριθμού

libri: την ονομαστική και την αφαιρετική ενικού αριθμού

lumen: τη γενική ενικού αριθμού και την αιτιατική πληθυντικού αριθμού

imagines: την κλητική ενικού αριθμού και τη δοτική πληθυντικού αριθμού.

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω αντωνυμίες:

Μονάδες 5

nihil: τη γενική ενικού αριθμού

ipsa: την ονομαστική ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος

tales: τη γενική ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος

quorum: την αιτιατική ενικού αριθμού στο αρσενικό γένος

nobis: τη δοτική ενικού αριθμού στο τρίτο πρόσωπο.

γ. **miserā, ferociōres:** Να γράψετε τους άλλους δύο βαθμούς των επιθέτων (να διατηρηθούν η πτώση, το γένος και ο αριθμός τους) και τους τρεις βαθμούς των αντιστοίχων επιρρημάτων. **Μονάδες 5**

2. α. **fiant:** Να κλίνετε το ρήμα στην προστακτική του ενεστώτα και να γράψετε τα τρία γένη του γερονδιακικού στην ονομαστική του ενικού αριθμού. **Μονάδες 5**

β. **obsequatur:** Να γράψετε την ίδια έγκλιση στο ίδιο πρόσωπο και αριθμό σε όλους τους χρόνους (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο). **Μονάδες 5**

γ. Στα παρακάτω ρήματα να γράψετε τους τύπους που ζητούνται: **Μονάδες 5**

reddit: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα και του παρακειμένου στη φωνή που βρίσκεται.

cogantur: το απαρέμφατο του ενεστώτα και το απαρέμφατο του μέλλοντα στη φωνή που βρίσκεται.

velit: το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα και του μέλλοντα.

iacerent: το α' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα και του παρακειμένου στη φωνή που βρίσκεται.

reliquerunt: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού και του υπερσυντελικού στη φωνή που βρίσκεται.

3. α. **quae iacerent in tenebris omnia, nisi litterarum lumen accederet:** Να μετατρέψετε τον υποθετικό λόγο έτσι, ώστε να εκφράζει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα στο παρελθόν. **Μονάδες 5**

β. **ut necessitate esse cogantur:** Να αναγνωρίσετε τη δευτερεύουσα πρόταση και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της. **Μονάδες 5**

γ. **nihil miserius quam ipsa victoria:** Να διατυπώσετε με διαφορετικό τρόπο το β' όρο της σύγκρισης. **Μονάδες 5**

4. α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τους παρακάτω όρους: **civilibus, ferociōres, exitus, auxilio, ad imitandum, nobis.** **Μονάδες 6**

β. **Bellorum enim civilium exitus tales sunt semper, ut non solum ea fiant, quae velit victor:** Να επαναδιατυπώσετε τις παραπάνω προτάσεις, αφού τις εξαρτήσετε από το: **Cicero dixit.** **Μονάδες 9**

Πανελλήνιες Εξετάσεις 2003

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα: **Μονάδες 40**

(21) Tum Camillus, qui diu apud Ardeam in exilio fuerat propter Veientanam praedam non aequo iure divisam, absens dictator est factus; is Gallos iam abeuntes secutus est: quibus interemptis aurum omne recepit. Quod illic appensum civitati nomen dedit: nam Pisaurum dicitur, quod illic aurum pensatum est. Post hoc factum rediit in exilium, unde tamen rogatus reversus est.

(...)

(28) Tu hominem investiga, quaeso, summaque diligentia vel Romam mitte vel Epheso rediens tecum deduc. Noli spectare quanti homo sit. Parvi enim preti est, qui tam nihili est. Sed, propter servi scelus et audaciam, tanto dolore Aesopus est adfectus, ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi.

B. Παρατηρήσεις

1. α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ουσιαστικά: **iure:** τη δοτική και την αιτιατική ενικού αριθμού. **civitati:** τη γενική ενικού και την αφαιρετική πληθυντικού αριθμού. **hominem:** την αφαιρετική ενικού και τη γενική πληθυντικού αριθμού. **scelus:** τη δοτική ενικού και την ονομαστική πληθυντικού αριθμού. **recuperatio:** την αιτιατική και την αφαιρετική ενικού αριθμού. **Μονάδες 5**

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω αντωνυμίες: **is:** τη γενική ενικού και την αιτιατική πληθυντικού αριθμού στο γένος που βρίσκεται. **quibus:** τη δοτική ενικού και την ονομαστική πληθυντικού αριθμού στο θηλυκό γένος. **hoc:** τη γενική ενικού και την αιτιατική πληθυντικού αριθμού στο γένος που βρίσκεται. **Μονάδες 6**

γ. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τον παρακάτω πίνακα και να συμπληρώσετε στα κενά του τους τύπους που ζητούνται (να διατηρηθεί το γένος, ο αριθμός και η πτώση). **Μονάδες 4**

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
parvi		
	gratius	

2.α. secutus est: Να γράψετε την υποτακτική στο ίδιο πρόσωπο και αριθμό σε όλους τους χρόνους (για τους περιφραστικούς τύπους να λάβετε υπόψη το υποκείμενο).

Μονάδες 5

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα: **recepit:** το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού στη φωνή που βρίσκεται. **dedit:** το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή. **dicitur:** το ίδιο πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στη φωνή που βρίσκεται. **rediit:** το α' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού στην ίδια φωνή. **investiga:** την αφαιρετική πτώση του σουπίου. **mitte:** τα απαρέμφατα ενεστώτα και μέλλοντα στην παθητική φωνή. **deduc:** το β' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται. **noli:** το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου. **possit:** το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής υπερσυντελικού.

Μονάδες 10

3.α. dictator, is, civitati, Romam, Epheso, preti: Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τις παραπάνω λέξεις των κειμένων που σας δόθηκαν.

Μονάδες 6

β. ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi: Να αναγνωρίσετε την παραπάνω δευτερεύουσα πρόταση και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της.

Μονάδες 5

γ. Noli spectare: Να εκφράσετε την απαγόρευση με τον άλλο τρόπο.

Μονάδες 4

4 α. Noli spectare quanti homo sit: Για τη δευτερεύουσα πρόταση αυτής της περιόδου να δηλώσετε το είδος της, να δικαιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της και να τη μεταφέρετε στον ευθύ λόγο.

Μονάδες 9

β. Tu hominem investiga: Να μετατρέψετε την πρόταση αυτή σε βουλητική εξαρτώμενη από τη φράση **Cicero illum monebat** (= ο Κικέρων συμβούλευε εκείνον).

Μονάδες 6

Επαναληπτικές Εξετάσεις 2003

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Μονάδες 40

(24) Paucis post diebus cum Ennius ad Nasicam venisset et eum a ianua quaereret, exclamavit Nasica se domi non esse, etsi domi erat. Tum Ennius indignatus quod Nasica tam aperte mentiebatur: "Quid?" inquit "Ego non cognosco vocem tuam?" Visne scire quid Nasica responderit? "Homo es impudens. Ego cum te quaerem, ancillae tuae credidi te domi non esse; tu mihi ipsi non credis?"

(...)

(23) Scribonianus arma in Illyrico contra Claudium moverat; fuerat Paetus in partibus eius et, occiso Scriboniano, Romam trahebatur. Erat ascensus navem; Arria milites orabat, ut simul imponeretur. Non impetravit: conduxit piscatoriam naviculam ingentemque navem secuta est.

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ουσιαστικά: **diebus:** την ονομαστική και γενική πληθυντικού αριθμού. **vocem:** την κλητική ενικού και την αφαιρετική πληθυντικού αριθμού. **homo:** τη δοτική και αιτιατική ενικού αριθμού. **partibus:** τη γενική ενικού και τη γενική πληθυντικού αριθμού. **milites:** την ονομαστική και δοτική ενικού αριθμού.

Μονάδες 5

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω αντωνυμίες: **tuam:** τον ίδιο τύπο στο πρώτο και στο τρίτο πρόσωπο. **quid:** την ονομαστική ενικού αριθμού του αρσενικού γένους και τη γενική πληθυντικού αριθμού του θηλυκού γένους. **ipsi:** τη γενική και αιτιατική ενικού αριθμού του ουδέτερου γένους.

Μονάδες 6

γ. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τον παρακάτω πίνακα και να συμπληρώσετε στα κενά του τους τύπους που ζητούνται (για το επίθετο να διατηρηθεί το γένος, ο αριθμός και η πτώση).

Μονάδες 4

	Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
impudens			
aperte			

2.α. **mentiebatur**: Να γράψετε την ονομαστική ενικού αριθμού του αρσενικού γένους της μετοχής του ενεστώτα και το γερούνδιο. **Μονάδες 5**

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα: **venisset**: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στη φωνή που βρίσκεται. **quaereret**: το α' ενικό πρόσωπο της οριστικής του τετελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή. **exclamavit**: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται. **cognosco**: την αιτιατική του σουπίου. **responderit**: τον ίδιο τύπο στον υπερσυντέλικο της ίδιας φωνής. **credis**: το απαρέμφατο του παρακειμένου στη φωνή που βρίσκεται. **moverat**: την αφαιρετική του σουπίου.

trahebatur: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή. **imponeretur**: το απαρέμφατο του μέλλοντα της ίδιας φωνής. **conduxit**: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται. **Μονάδες 10**

3.α. **se, aperte, scire, mihi, Romam, piscatoriam**: Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τις παραπάνω λέξεις των κειμένων που σας δόθηκαν. **Μονάδες 6**

β. **Cum Ennius ad Nasicam venisset**: Να αναγνωρίσετε την παραπάνω δευτερεύουσα πρόταση του κειμένου και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της. **Μονάδες 5**

γ. **Ego non cognosco vocem tuam?** Να μετατρέψετε τη σύνταξη σε παθητική. **Μονάδες 4**

4.α. (**Paetus**), **occiso Scriboniano, Romam trahebatur**: Να μετατρέψετε τη μετοχή στην αντίστοιχη της δευτερεύουσα πρόταση (cum ιστορικός ή διηγηματικός + ρήμα). **Μονάδες 5**

β. **Homo es impudens**: Να επαναδιατυπώσετε την πρόταση, αφού την εξαρτήσετε από τη φράση *Nasica dixit*. **Μονάδες 10**

Πανελλήνιες Εξετάσεις 2004

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα: **Μονάδες 40**

Quam ob rem accusatores non Asiae nomen Murenae obiecerunt, ex qua laus familiae, memoria generi, honos et gloria nomini constituta est, sed aliquod flagitium ac dedecus aut in Asia susceptum aut ex Asia deportatum. Meruisse vero stipendia in eo bello virtutis fuit; patre imperatore libentissime meruisse pietatis fuit.

(...)

Cerva alba eximiae pulchritudinis Sertorio a Lusitano quodam dono data erat. Sertorius omnibus persuasit cervam, instinctam numine Dianae, conloqui secum et docere, quae utilia factu essent. Si quid durius ei videbatur, quod imperandum militibus esset, a cerva sese monitum esse praedicabat. Ea cerva quodam die fugit et perisse credita est.

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω συνεκφορές: **quam rem**: ονομαστική πληθυντικού αριθμού **aliquod dedecus**: δοτική ενικού αριθμού **eo bello**: αιτιατική πληθυντικού αριθμού **patre imperatore**: γενική πληθυντικού αριθμού **eximiae pulchritudinis**: αφαιρετική ενικού αριθμού **quodam die**: αιτιατική ενικού αριθμού. **Μονάδες 12**

β. **libentissime, utilia, durius**: να γράψετε τους αντίστοιχους τύπους των άλλων βαθμών. **Μονάδες 3**

2.α. **perisse**: να γράψετε τα τρία πρόσωπα του πληθυντικού αριθμού της οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα / την ονομαστική και γενική ενικού και πληθυντικού αριθμού της μετοχής ενεστώτα του ουδέτερου γένους. **Μονάδες 5**

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους: **obiecerunt**: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα της παθητικής φωνής **constituta est**: γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα της ίδιας φωνής **meruisse**: τον ίδιο τύπο του ενεστώτα της ίδιας φωνής **data erat**: α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα της ίδιας φωνής **persuasit**: το ίδιο πρόσωπο υποτακτικής παρατατικού της ίδιας φωνής **conloqui**: τον ίδιο τύπο του μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο) **docere**: γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής

συντελεσμένου μέλλοντα της ίδιας φωνής **factu**: β' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα της παθητικής φωνής
fugit: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα **credita est**: απαρέμφατο μέλλοντα της ίδιας φωνής. **Μονάδες 10**
3.α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας την παρακάτω άσκηση και να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να φαίνεται ο
συντακτικός ρόλος της κάθε λέξης. **Asiae**: είναι ... στο ... **Murenae**: είναι ... στο ... **generi**: είναι ... στο ... **dono**: είναι ...
στο ... **factu**: είναι ... στο ... **sese**: είναι ... στο ... **Μονάδες 6**

β. quae utilia factu essent: Να αναγνωρίσετε το είδος και το συντακτικό ρόλο της παραπάνω δευτερεύουσας
πρότασης (μονάδες 3) να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της σύμφωνα με την ακολουθία των
χρόνων (μονάδες 4) να τη μετατρέψετε στον ευθύ λόγο (μονάδες 2) **Μονάδες 9**

4.α. Si quid durius...praedicabat: Να αναγνωριστεί το είδος του υποθετικού λόγου και να γραφεί έτσι, ώστε να
εκφράζει υπόθεση αντίθετη του πραγματικού για το παρόν καθώς και υπόθεση δυνατή ή πιθανή. **Μονάδες 9**

β. quod imperandum militibus esset: Να αντικαταστήσετε τον τύπο της παθητικής περιφραστικής συζυγίας με τον
αντίστοιχο τύπο του debeo + απαρέμφατο (μετατροπή παθητικής σύνταξης σε ενεργητική) **Μονάδες 6**

Επαναληπτικές Εξετάσεις 2004

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα: **(Μονάδες 40)**

(23) Aegrotabat Caecina Paetus, maritus Arriae, aegrotabat et filius. Filius mortuus est. Huic Arria funus ita paravit, ut
ignoraretur a marito; quin immo cum illa cubiculum mariti intraverat, vivere filium simulabat, ac marito persaepe
interroganti, quid ageret puer, respondebat: «Bene quievit, libenter cibum sumpsit».

(...)

(31) Bello Latino T. Manlius consul nobili genere natus exercitui Romanorum praefuit. Is cum aliquando castris abiret,
edixit ut omnes pugna abstinerent. Sed paulo post filius eius castra hostium praeterequitavit et a duce hostium his verbis
proelio lacessitus est. «Congrediamur, ut singularis proelii eventu cernatur, quanto miles Latinus Romano virtute
antecellat».

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **(Μονάδες 9)**

filius: κλητική ενικού αριθμού / **cibum**: ονομαστική και δοτική πληθυντικού αριθμού / **exercitui**: αφαιρετική ενικού
αριθμού και γενική πληθυντικού αριθμού / **his**: αιτιατική ενικού και πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος / **miles**:
δοτική ενικού αριθμού και αφαιρετική πληθυντικού αριθμού.

β. bene, libenter, nobili: να γράψετε τους αντίστοιχους τύπους των άλλων βαθμών. **(Μονάδες 6)**

2.α. mortuus est: να γράψετε την υποτακτική στο ίδιο πρόσωπο και αριθμό σε όλους τους χρόνους (για τους
περιφραστικούς τύπους να λάβετε υπόψη το υποκείμενο). **(Μονάδες 6)**

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους: **ignoraretur**:
απαρέμφατο μέλλοντα της ίδιας φωνής / **vivere**: β' ενικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου / **ageret**: β' πληθυντικό
πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα της ίδιας φωνής / **quievit**: γ' ενικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα της ίδιας φωνής /
natus: γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα / **praefuit**: α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής υπερσυντελικού
/ **abiret**: το ίδιο πρόσωπο στην ίδια έγκλιση του ενεστώτα / **abstinerent**: αφαιρετική του σουπίνου / **cernatur**:
απαρέμφατο παρακειμένου της ενεργητικής φωνής. **(Μονάδες 9)**

3.α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας την παρακάτω άσκηση και να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να φαίνεται ο
συντακτικός ρόλος της κάθε λέξης: **(Μονάδες 9)** **maritus**: είναι ... στο ... **filium**: είναι ... στο ... **bello**: είναι ... στο ...
genere: είναι ... στο ... **castris**: είναι ... στο ... **paulo**: είναι ... στο ... **eius**: είναι ... στο ... **proelii**: είναι ... στο ... **virtute**:
είναι ... στο ...

β. «(puer) bene quievit»: Να επαναδιατυπώσετε την πρόταση με εξάρτηση από τη φράση **Arria marito respondebat**.
(Μονάδες 6)

4.α. Huic Arria funus ita paravit: Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική. **(Μονάδες 6)**

β. Να γράψετε τις προτάσεις των αποσπασμάτων που εισάγονται με το ut, να αναγνωρίσετε το είδος τους και να

αιτιολογήσετε την εκφορά τους (χρόνο και έγκλιση).

(Μονάδες 9)

Πανελλήνιες Εξετάσεις 2005

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιο σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Μονάδες 40

(41) Non Sicanorum aut Pelasgorum, qui primi coluisse Italiam dicuntur, sed aetatis suae verbis utebantur. Tu autem, proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris, sermone abhinc multis annis iam obsoleto uteris, quod neminem scire atque intellegere vis, quae dicas. Quin, homo inepte, taces, ut consequaris, quod vis? Sed antiquitatem tibi placere dicis, quod honesta et bona et modesta sit. Sic ergo vive, ut viri antiqui.

(47) Hac re audita Augustus voluit filiam deterrere quominus id faceret. Eo consilio aliquando repente intervenit oppressitque ornatrices. Etsi super vestem earum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulavit eos vidisse et aliis sermonibus tempus extraxit, donec induxit mentionem aetatis. Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva.

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **aetatis**: ονομαστική πληθυντικού αριθμού / **suae**: τον ίδιο τύπο του α' προσώπου / **tu**: την ίδια πτώση του άλλου αριθμού / **matre**: γενική πληθυντικού αριθμού / **neminem**: γενική ενικού αριθμού / **homo inepte**: την ίδια πτώση πληθυντικού αριθμού / **consilio**: αφαιρετική πληθυντικού αριθμού / **vestem**: αφαιρετική ενικού αριθμού / **aliis sermonibus**: αιτιατική ενικού αριθμού / **tempus**: ονομαστική πληθυντικού αριθμού.

Μονάδες 12

β. **multis, bona, antiqui**: Να γράψετε τους αντίστοιχους τύπους των άλλων βαθμών.

Μονάδες 3

2.α. **loquaris**: Να γράψετε τα απαρέμφατα όλων των χρόνων (για τους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο).

Μονάδες 4

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους: **scire**: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής του ίδιου χρόνου / **placere**: γ' ενικό πρόσωπο υποτακτικής υπερσυντελικού της ίδιας φωνής / **sit**: β' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου / **faceret**: γενική γερονδίου / **intervenit**: α' ενικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού / **oppressit**: α' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα της ίδιας φωνής / **vidisse**: απαρέμφατο μέλλοντα παθητικής φωνής / **extraxit**: αφαιρετική του σουπίνου / **induxit**: γ' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής μέλλοντα της παθητικής φωνής / **interrogavit**: γ' ενικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα παθητικής φωνής / **mallet**: τον ίδιο τύπο του ενεστώτα.

Μονάδες 11

3.α. Να μεταφέρετε στο τετράδιο σας την παρακάτω άσκηση και να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να φαίνεται ο συντακτικός ρόλος της κάθε λέξης. **primi**: είναι ... στο... / **sermone**: είναι ... στο... / **antiquitatem**: είναι ... στο... / **viri**: είναι ... στο... / **esse**: είναι ... στο...

Μονάδες 5

β. **Sic vive**: Να επαναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται η απαγόρευση και με τους δυο τρόπους.

Μονάδες 4

γ. **Quin taces, ut consequaris, quod vis?** Να μεταφερθεί στον πλάγιο λόγο με εξάρτηση από τις φράσεις: *Philosophus hominem interrogat ...* και *Philosophus hominem interrogavit ...*

Μονάδες 6

4.α. • *Proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris* / • *Utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva*: Να αναγνωρίσετε το είδος και το συντακτικό ρόλο των δυο παραπάνω προτάσεων και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και το χρόνο του ρήματος της καθεμιάς.

Μονάδες 8

β. **coluisse**: Να χαρακτηρίσετε συντακτικά το απαρέμφατο (Μονάδες 2), να γράψετε το υποκείμενο του (Μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου (Μονάδες 3).

Μονάδες 7

Επαναληπτικές Εξετάσεις 2005

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Μονάδες 40

Caesaris multum interfuit corvum emere; itaque viginti milibus sestertium eum emit. Id exemplum sutorem quendam incitavit, ut corvum doceret parem salutationem. Diu operam frustra impendebat; quotiescumque avis non respondebat, sutor dicere solebat «Oleum et operam perdidit». Tandem corvus salutationem didicit et sutor, cupidus pecuniae, eum Caesari attulit.

(...)

Tum cuidam ex equitibus Gallis persuadet ut ad Ciceronem epistulam deferat. Curat et providet ne, intercepta epistula, nostra consilia ab hostibus cognoscantur. Quam ob rem epistulam conscriptam Graecis litteris mittit. Legatum monet ut, si adire non possit, epistulam ad amentum tragulae adliget et intra castra abiciat. In litteris scribit se cum legionibus celeriter adfore.

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **parem salutationem**: αφαιρετική ενικού αριθμού **corvum**: την ίδια πτώση του άλλου αριθμού **milibus**: ονομαστική και γενική του ίδιου αριθμού **nostra consilia**: την ίδια πτώση του άλλου αριθμού **cuidam**: γενική ενικού και πληθυντικού του ίδιου γένους

Μονάδες 9

β. **diu, multum, celeriter**: Να γράψετε τους αντίστοιχους τύπους των άλλων

Μονάδες 6

2.α. **cognoscantur**: Να γράψετε τα απαρέμφατα όλων των χρόνων της ίδιας φωνής (για τους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο).

Μονάδες 4

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

interfuit: απαρέμφατο του ίδιου χρόνου **emere**: ονομαστική πληθυντικού της μετοχής ενεστώτα στο αρσενικό γένος **doceret**: το ίδιο πρόσωπο της υποτακτικής μέλλοντα της ίδιας φωνής **impendebat**: γενική γερονδίου **solebat**: α' ενικό πρόσωπο οριστικής υπερσυντελικού **didicit**: α' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού της ίδιας φωνής **dicere**: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα της ίδιας φωνής **deferat**: γ' ενικό πρόσωπο υποτακτικής παρατατικού της ίδιας φωνής **adire**: β' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα **intercepta**: β' ενικό πρόσωπο υποτακτικής παρατατικού της ίδιας φωνής **possit**: γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα.

Μονάδες 11

3.α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας την παρακάτω άσκηση και να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να φαίνεται ο συντακτικός ρόλος της κάθε λέξης. **Caesaris**: είναι ...στο ... **emere**: είναι ...στο ... **milibus**: είναι ...στο ... **frustra**: είναι ...στο ... **cupidus**: είναι ...στο ... **pecuniae**: είναι ...στο ... **Caesari**: είναι ...στο ... **cuidam**: είναι ...στο ... **Gallis**: είναι ...στο ... **se**: είναι ...στο ..

Μονάδες 10

β. **...ne, intercepta epistula, nostra consilia ab hostibus cognoscantur**: Να αναγνωρίσετε το είδος και το συντακτικό ρόλο της πρότασης αυτής και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της, την έγκλιση και το χρόνο του ρήματος

Μονάδες 5

4.α. **Legatum monet ut, si adire non possit, epistulam ad amentum tragulae adliget et intra castra abiciat**: Να αιτιολογήσετε την έγκλιση και το χρόνο του ρήματος της υποθετικής πρότασης, να μεταφέρετε τον υποθετικό λόγο από τον πλάγιο λόγο σε ευθύ και να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου.

Μονάδες 9

β. «**Oleum et operam perdidit**»: Να μεταφέρετε την πρόταση στον πλάγιο λόγο με εξάρτηση από τη φράση: Sutor solebat dicere...

Μονάδες 2

γ. **sutor, cupidus pecuniae, eum Caesari attulit**: Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική. Μονάδες 4

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Μονάδες 40

(44) Tyrannis omnia semper suspecta atque sollicita sunt; nullus locus amicitiae eis est. Nescio enim quis possit diligere eum, quem metuat, aut eum, a quo se metui putet. Coluntur tamen simulatione dumtaxat ad tempus. Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum. Hoc est quod Tarquinius dixisse ferunt exulantem: «Tum intellexi, quos fidos amicos habuissem, quos infidos, cum iam neutris gratiam referre poteram».

(...)

(49) Porcia, Bruti uxor, cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset, cultellum tonsorium quasi unguium resecandorum causa poposcit eoque velut forte elapso se vulneravit. Clamore deinde ancillarum in cubiculum vocatus Brutus ad eam obiurgandam venit, quod tonsoris praeripuisset officium.

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ουσιαστικά και επίθετα: **tyrannis**: την ίδια πτώση του άλλου αριθμού / **omnia**: αιτιατική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος / **tempus**: αιτιατική πληθυντικού αριθμού / **simulatione**: δοτική ενικού αριθμού / **inopes**: γενική πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος / **uxor**: αφαιρετική πληθυντικού αριθμού / **virī**: κλητική ενικού αριθμού / **ancillarum**: αφαιρετική πληθυντικού αριθμού / **officium**: γενική πληθυντικού αριθμού.

Μονάδες 9

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω αντωνυμίες: **quis**: τον ίδιο τύπο στο ουδέτερο γένος, **hoc**: δοτική ενικού και αιτιατική πληθυντικού στο ίδιο γένος, **neutris**: γενική ενικού στο ίδιο γένος, **sui**: τον ίδιο τύπο του β' προσώπου, **eam**: αιτιατική πληθυντικού στο ίδιο γένος.

Μονάδες 6

2.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους: **possit**: γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα, **coluntur**: β' ενικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου της ενεργητικής φωνής, **fit**: γ' ενικό πρόσωπο υποτακτικής παρατατικού, **ceciderunt**: α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα της ίδιας φωνής, **intellegitur**: απαρέμφατο μέλλοντα της ίδιας φωνής, **dixisse**: τον ίδιο τύπο της παθητικής φωνής (να ληφθεί υπόψη το γένος και ο αριθμός του υποκειμένου), **habuissem**: β' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα της ίδιας φωνής, **interficiendo**: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα της ενεργητικής φωνής, **cognovisset**: αφαιρετική σουπίνου, **vulneravit**: γενική γερονδίου, **venit**: μετοχή ενεστώτα στην αιτιατική ενικού αριθμού του αρσενικού γένους.

Μονάδες 11

β. **ferunt**: Να γράψετε το β' ενικό και β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής και προστακτικής ενεστώτα της ίδιας φωνής.

Μονάδες 4

3.α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας την παρακάτω άσκηση και να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να φαίνεται ο συντακτικός ρόλος της κάθε λέξης. **sollicita**: είναι ... στο ... **a quo**: είναι ... στο ... **Tarquinius**: είναι ... στο ... **referre**: είναι ... στο ... **uxor**: είναι ... στο ... **ancillarum**: είναι ... στο ... **in cubiculum**: είναι ... στο ...

Μονάδες 7

β. **Porcia cultellum tonsorium unguium resecandorum causa poposcit**: Να δηλώσετε τον προσδιορισμό του σκοπού με τελική πρόταση (μονάδες 3), σουπίνο (μονάδες 2) και ad+αιτιατική γερονδιακού (μονάδες 3).

Μονάδες 8

4.α. **quam fuerint inopes amicorum / quod tonsoris praeripuisset officium**: Να αναγνωρίσετε το είδος των παραπάνω προτάσεων (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και το χρόνο του ρήματος της καθεμιάς (μονάδες 4).

Μονάδες 6 β. **Quodsi forte ceciderunt, tum intellegitur**: Να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου και να τον διατυπώσετε έτσι, ώστε να εκφράζει υπόθεση αντίθετη του πραγματικού για το παρόν

Μονάδες 6

γ. **Nullus locus amicitiae eis est**: Να ξαναγράψετε την πρόταση, αφού την εξαρτήσετε από τη φράση Cicero dicit.

Μονάδες 3

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Μονάδες 40

(34) Quod ut praedones animadverterunt, abiectis armis ianuae appropinquaverunt et clara voce Scipioni nuntiaverunt (incredibile auditu!) virtutem eius admiratum se venisse. Haec postquam domestici Scipioni rettulerunt, is fores reserari eosque intromitti iussit. Praedones postes ianuae tamquam sanctum templum venerati sunt et cupide Scipionis dextram osculati sunt. Cum ante vestibulum dona posuissent, quae homines deis immortalibus consecrare solent, domum reverterunt.

(...)

(43) Num ad hostem veni et captiva in castris tuis sum? In hoc me longa vita et infelix senecta traxit, ut primum exsulem deinde hostem te viderem? Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque aluit? Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit?

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **quod**: αιτιατική πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος **incredible**: ονομαστική πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος **haec**: την ίδια πτώση του άλλου αριθμού στο ίδιο γένος **homines**: ονομαστική ενικού αριθμού **deis immortalibus**: αφαιρετική ενικού αριθμού **hostem**: γενική πληθυντικού αριθμού **castris tuis**: αιτιατική του ίδιου αριθμού.

Μονάδες 9

β. **sanctum, cupide, infelix**: Να γράψετε τους αντίστοιχους τύπους των άλλων βαθμών.

Μονάδες 6

2.α. **venerati sunt**: Να γράψετε τα απαρέμφατα όλων των χρόνων (για τους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το γένος και ο αριθμός του υποκειμένου).

Μονάδες 4

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους: **animadverterunt**:

γ' ενικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα της παθητικής φωνής **venisse**: α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής παρατατικού της ίδιας φωνής **rettulerunt**: γ' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής μέλλοντα της ίδιας φωνής

intromitti: τον ίδιο τύπο του μέλλοντα της ίδιας φωνής **iussit**: β' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού της ίδιας φωνής **solent**: γ' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής υπερσυντελικού (να ληφθεί υπόψη το γένος του υποκειμένου) **posuissent**: γ' ενικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα της παθητικής φωνής **traxit**: β' πληθυντικό

πρόσωπο οριστικής παρακειμένου της παθητικής φωνής (να ληφθεί υπόψη το γένος του υποκειμένου) **viderem**: γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής υπερσυντελικού της ίδιας φωνής **potuisti**: β' ενικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού **genuit**: το γερουνδιακό στην ονομαστική ενικού αριθμού του ουδετέρου γένους.

Μονάδες 11

3.α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας την παρακάτω άσκηση και να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να φαίνεται ο συντακτικός ρόλος της κάθε λέξης. **voce**: είναι ...στο ... **se**: είναι ...στο ... **Scipionis**: είναι ...στο ... **deis**: είναι ...στο ...

captiva: είναι ...στο ... **in castris**: είναι ...στο ... **populari**: είναι ...στο ...

Μονάδες 7

β. **Haec postquam domestici Scipioni rettulerunt**: Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική. Μονάδες 4

γ. (**Praedones**), **cum ante vestibulum dona posuissent, domum reverterunt**: Να ξαναγράψετε την περίοδο, αφού μετατρέψετε τη δευτερεύουσα πρόταση σε αφαιρετική απόλυτη.

Μονάδες 4

4. α. • **Quod ut praedones animadverterunt** • **Ut primum exsulem deinde hostem te viderem**: Να αναγνωρίσετε το είδος των παραπάνω προτάσεων (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και το χρόνο του ρήματος της καθεμιάς (μονάδες 4).

Μονάδες 6

β. **Num ad hostem veni [...]**?: Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της.

Μονάδες 4

γ. **Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque aluit**?: Να μεταφέρετε την περίοδο στον πλάγιο λόγο με εξάρτηση από τη φράση: **Mater filium interrogavit ...**

Μονάδες 5

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Μονάδες 40

(27) Tum Pacuvius dixit sonora quidem esse et grandia quae scripsisset, sed videri tamen ea sibi duriora et acerbiora. «Ita est» inquit Accius «ut dicis; neque id me sane paenitet; meliora enim fore spero, quae deinceps scribam. Nam quod in pomis est, idem esse aiunt in ingeniis: quae dura et acerba nascuntur, post fiunt mitia et iucunda; sed quae gignuntur statim vieta et mollia, non matura mox fiunt sed putria».

(...)

(28) Aesopi nostri Licinus servus tibi notus Romā Athenas fugit. Is Athenis apud Patronem Epicureum paucos menses pro libero fuit, inde in Asiam abiit. Postea Plato quidam Sardianus, cum eum fugitivum esse ex Aesopi litteris cognovisset, hominem comprehendit et in custodiam Ephesi tradidit.

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **quod**: αιτιατική ενικού αριθμού στο αρσενικό γένος **pomis**: αιτιατική πληθυντικού αριθμού **idem**: αιτιατική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος **nostri**: ίδια πτώση στον άλλο αριθμό, στο ίδιο γένος **servus**: αφαιρετική πληθυντικού αριθμού **tibi**: αφαιρετική ενικού αριθμού τρίτου προσώπου **menses**: γενική πληθυντικού αριθμού **litteris**: ονομαστική πτώση στον ίδιο αριθμό **hominem**: κλητική πτώση ενικού και γενική πληθυντικού αριθμού.

Μονάδες 10

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω επίθετα: **meliora**: το αντίστοιχο επίρρημα στους τρεις βαθμούς **matura**: τον ίδιο τύπο στους άλλους βαθμούς **libero**: την αιτιατική και αφαιρετική ενικού στο ουδέτερο γένος συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού.

Μονάδες 5

2.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους: **dixit**: αφαιρετική γερονδίου **esse**: β' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής του μέλλοντα **scripsisset**: το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική του μέλλοντα της ίδιας φωνής (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο) **videri**: απαρέμφατο του μέλλοντα στην ίδια φωνή **fugit**: β' πληθυντικό πρόσωπο στην υποτακτική του παρατατικού και στην προστακτική ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται **cognovisset**: ονομαστική πτώση ενικού αριθμού αρσενικού γένους του γερονδιακού **comprehendit**: απαρέμφατο του ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή **tradidit**: γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα παθητικής φωνής.

Μονάδες 9

β. **nascuntur**: Να γράψετε όλες τις μετοχές του ρήματος στην ονομαστική πτώση του ενικού αριθμού αρσενικού γένους. **abiit**: Να γράψετε το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική ενεστώτα, παρατατικού και μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο).

Μονάδες 6

3.α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας την παρακάτω άσκηση και να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να φαίνεται ο συντακτικός ρόλος της κάθε λέξης.

Μονάδες 7

id: είναι ... στο ... **me**: είναι ... στο ... **fore**: είναι ... στο ... **servus**: είναι ... στο ... **Romā**: είναι ... στο ... **menses**: είναι ... στο ... **fugitivum**: είναι ... στο ...

β. • **quae scripsisset** • **cum eum fugitivum** ... **cognovisset**: Να αναγνωρίσετε το είδος των παραπάνω προτάσεων (μονάδες 2), τον τρόπο εισαγωγής τους (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και το χρόνο εκφοράς τους (μονάδες 4).

Μονάδες 8

4.α. **Plato quidam Sardianus hominem comprehendit**: Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 5

β. **Licinus servus Athenas fugit et in Asiam abiit**: Να μετατρέψετε τις παραπάνω προτάσεις σε πλάγιο λόγο, αφού τις εξαρτήσετε από τη φράση **Cicero dixit**.

Μονάδες 6

γ. **Tu hominem tradidisti**: Να επαναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται απαγόρευση και με τους δύο τρόπους.

Μονάδες 4

Πανελλήνιες Εξετάσεις Εσπερινών 2007

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παρακάτω κείμενο:

Μονάδες 40

Et si habet Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenā laudare debemus, quod Asiam vidit sed in Asia continenter vixit. Quam ob rem accusatores non Asiae nomen Murenāe obiecerunt, ex qua laus familiae, memoria generi, honos et

gloria nomini constituta est, sed aliquod flagitium ac dedecus aut in Asia susceptum aut ex Asia deportatum. Meruisse vero stipendia in eo bello virtutis fuit.

(...)

Quin, homo inepte, taces, ut consequaris, quod vis? Sed antiquitatem tibi placere dicis, quod honesta et bona et modesta sit. Sic ergo vive, ut viri antiqui, sed sic loquere, ut viri aetatis nostrae; atque id quod a C. Caesare scriptum est, habe semper in memoria et in pectore.

B. Παρατηρήσεις

1. α. Να γράψετε τις πτώσεις που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω συνεκφορές: **homo inepte**: τη γενική και την αφαιρετική του ενικού αριθμού. **virī antiqui**: τη δοτική και την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού. **Μονάδες 8**

β. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **rem**: τη γενική του ενικού αριθμού. **memoria**: τη δοτική του ενικού αριθμού. **nomini**: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού. **flagitium**: την αφαιρετική του ενικού αριθμού. **eo**: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος. **tibi**: τη γενική του ενικού αριθμού στο ίδιο πρόσωπο. **aetatis**: την αιτιατική του ενικού αριθμού. **Μονάδες 7**

2. α. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα: **habet**: το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή. **laudare**: το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελείου στην ίδια φωνή. **vixit**: το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ίδια φωνή. **taces**: το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού στην ίδια φωνή. **dicis**: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην παθητική φωνή. **Μονάδες 10**

β. **vidit**: να γράψετε όλες τις πτώσεις του γερονδίου και την αιτιατική του σουπίνου. **Μονάδες 5**

3. α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τους παρακάτω όρους: **Murenae, gloria, ex Asia, placere, a C. Caesare**. **Μονάδες 10**

β. **quod a C. Caesare scriptum est**: Να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική. **Μονάδες 5**

4. α. **Et si habet Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenā laudare debemus, quod Asiā vidit sed in Asia continenter vixit**. Να αναγνωρίσετε όλες τις προτάσεις του παραπάνω αποσπάσματος (μονάδες 2), να αιτιολογήσετε την έγκλιση των δευτερευουσών προτάσεων (μονάδες 3) και να χαρακτηρίσετε τον υποθετικό λόγο (μονάδες 2). **Μονάδες 7**

β. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας την παρακάτω άσκηση συμπληρώνοντας τα κενά, ώστε να χαρακτηρίζεται πλήρως η συντακτική λειτουργία των εξής λέξεων του κειμένου: **suspicionem**: είναι...στο...**luxuriae**: είναι...στο...**antiquitatem**: είναι...στο...**nostrae**: είναι...στο... **Μονάδες 8**

Επαναληπτικές Εξετάσεις 2007

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα: **Μονάδες 40**

(37) Sed tantus furor omnes invaserat, ut pugnare cuperent, etsi ego clamabam nihil esse bello civili miserius. Omnia sunt misera in bellis civilibus, sed nihil miserius quam ipsa victoria: ea victores ferociiores impotentioresque reddit, ut, etiamsi natura tales non sint, necessitate esse cogantur. Bellorum enim civilium exitus tales sunt semper, ut non solum ea fiant, quae velit victor, sed etiam ut victor obsequatur iis, quorum auxilio victoria parta sit.

(...)

(48) Postridie eius diei Sertorius, admissis amicis in cubiculum suum, dixit eis visum in sommo sibi esse cervam, quae perisset, ad se reverti. Cum cerva, emissa a servo, in cubiculum Sertorii introrupisset, admiratio magna orta est.

B. Παρατηρήσεις

1. α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **nihil**: γενική ενικού αριθμού **exitus**: γενική πληθυντικού αριθμού **tales**: ίδια πτώση στον ίδιο αριθμό στο ουδέτερο γένος **victor**: αφαιρετική ενικού αριθμού **diei**: ίδια πτώση στον άλλο αριθμό **amicis**: κλητική ενικού αριθμού **se**: ίδια πτώση στο β' πρόσωπο στον ίδιο αριθμό **admiratio magna**: δοτική ενικού αριθμού. **Μονάδες 9**

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω επίθετα: **ferociores**: το αντίστοιχο επίρρημα στους τρεις βαθμούς **impotentiores**: την αφαιρετική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος του θετικού βαθμού **magna**: την αιτιατική και αφαιρετική ενικού αριθμού ουδέτερου γένους του συγκριτικού βαθμού.

Μονάδες 6

2.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους: **invaserat**: α' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα στην ίδια φωνή **cuperent**: τον ίδιο τύπο στην προστακτική μέλλοντα στην ίδια φωνή **reddit**: απαρέμφατο μέλλοντα στην ίδια φωνή (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο) **cogantur**: β' ενικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου ενεργητικής φωνής **fiant**: τον ίδιο τύπο στον υπερσυντέλικο στην ίδια φωνή (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο) **velit**: β' ενικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα **obsequatur**: αφαιρετική του σουπίνου **parta sit**: την ονομαστική ενικού αριθμού της μετοχής μέλλοντα στο αρσενικό γένος **admissis**: β' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής υπερσυντελικού της ενεργητικής φωνής.

Μονάδες 9

β. **dixit**: να κλίνετε την προστακτική ενεστώτα ενεργητικής φωνής **orta est**: να γράψετε τα απαρέμφατα όλων των χρόνων (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο).

Μονάδες 6

3.α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας την παρακάτω άσκηση και να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να φαίνεται ο συντακτικός ρόλος της κάθε λέξης. **pugnare**: είναι ...στο ... **misera**: είναι ...στο ... **necessitate**: είναι ...στο ... **bellorum**: είναι ...στο ... **iis**: είναι ...στο ... **cervam**: είναι ...στο ... **a servo**: είναι ...στο ... **Sertorii**: είναι ...στο ... **magna**: είναι ...στο ...

Μονάδες 9

β. **Sertorius dixit eis visum in somno sibi esse cervam ad se reverti**: Να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

Μονάδες 6

4. α. • **ut pugnare cuperent** • **cum cervam ... introrupisset**: Να αναγνωρίσετε το είδος των παραπάνω προτάσεων (μονάδες 2), τον τρόπο εισαγωγής τους (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και το χρόνο εκφοράς τους (μονάδες 4).

Μονάδες 8

β. **Sertorius, admissis amicis in cubiculum suum, dixit eis ...**: Να αντικαταστήσετε την αφαιρετική απόλυτη με πρόταση εισαγόμενη με τον ιστορικό **cum**.

Μονάδες 4

γ. **nihil esse bello civili miserius**: Να διατυπώσετε το β' όρο σύγκρισης με διαφορετικό τρόπο.

Μονάδες 3

Πανελλήνιες Εξετάσεις 2008

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Μονάδες 40

(32) Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponere. Colendo et cogitando homines excellentes animum et mentem meam conformabam. Sic enim – laudem et honestatem solum expetendo, omnes cruciatus corporis et omnia pericula mortis parvi esse ducendo – me pro salute vestra in tot ac tantas dimicationes obicere potui.

(...)

(40) Solus Quintus Mucius Scaevola augur de hac re interrogatus sententiam dicere noluit. Quin etiam cum Sulla minitans ei instaret, dixit is Sullae: «Licet mihi ostendas agmina militum, quibus curiam circumstedisti; licet mortem miniteris, numquam tamen ego hostem iudicabo Marium...».

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τον ίδιο τύπο των παρακάτω λέξεων στον άλλο αριθμό: **mihi**, **corporis**, **pericula**, **augur**, **hac**, **agmina**, **militum**.

Μονάδες 7

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **bene**: τη γενική ενικού του επιθέτου στο αρσενικό γένος στον συγκριτικό και στον υπερθετικό βαθμό. **excellentes**: τον ίδιο τύπο στους άλλους βαθμούς. **omnes cruciatus**: την αφαιρετική ενικού. **tantas dimicationes**: την αφαιρετική πληθυντικού. Μονάδες 8

2.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους: **proponere**: την

αφαιρετική του σουπίνου. **colendo**: το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής υπερσυντελικού στην ίδια φωνή. **conformabam**: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής μέλλοντα στην παθητική φωνή. **obicere**: το απαρέμφατο μέλλοντα στην παθητική φωνή. **potui**: το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού. **noluit**: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα. **instaret**: τον ίδιο τύπο στην υποτακτική παρακειμένου στην ίδια φωνή. **circumsedisti**: το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην παθητική φωνή.

Μονάδες 8

β. **gerendi**: να γράψετε τις μετοχές όλων των χρόνων στην ονομαστική ενικού του αρσενικού γένους στην ίδια φωνή. **miniteris**: να γράψετε το γ' πληθυντικό πρόσωπο στην υποτακτική όλων των χρόνων. Μονάδες 7

3.α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων: **colendo, excellentes, mortis, parvi, obicere, solus, augur, Sullae, quibus, hostem**.

Μονάδες 10

β. **licet mortem miniteris**: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης, τον συντακτικό ρόλο, τον τρόπο εισαγωγής και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς.

Μονάδες 5

4.α. **administrandi rem publicam**: να γίνει η γερονδιακή έλξη και να διευκρινίσετε αν η έλξη είναι υποχρεωτική ή όχι. Μονάδες 6

β. **Solus Scaevola augur de hac re interrogatus sententiam dicere noluit**: να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο, αφού τον εξαρτήσετε από το: **Cicero dixit...**

Μονάδες 6

γ. **quas ego mihi proponebam**: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 3

Επαναληπτικές Εξετάσεις 2008

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Μονάδες 40

(21) Tum Camillus, qui diu apud Ardeam in exilio fuerat propter Veientanam praedam non aequo iure divisam, absens dictator est factus; is Gallos iam abeuntes secutus est: quibus interemptis aurum omne recepit. Quod illic appensum civitati nomen dedit: nam Pisaurum dicitur, quod illic aurum pensatum est. Post hoc factum rediit in exilium, unde tamen rogatus reversus est.

(...)

(42) Nonnulli sunt in hoc ordine, qui aut ea, quae imminet, non videant, aut ea, quae vident, dissimulant: qui spem Catilinae mollibus sentiis aluerunt coniurationemque nascentem non credendo confirmaverunt.

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τον ίδιο τύπο των παρακάτω λέξεων στον άλλο αριθμό: praedam, quibus, omne, ea, mollibus.

Μονάδες 5

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **diu**: τον συγκριτικό βαθμό. **aequo iure**: την αιτιατική του ίδιου αριθμού. **absens**: τη γενική πληθυντικού του ίδιου γένους. **nonnulli**: την αιτιατική πληθυντικού του θηλυκού γένους. **hoc ordine**: τη γενική πληθυντικού. **spem**: την κλητική ενικού. **coniurationem**: τη δοτική ενικού. **nascentem**: την αιτιατική πληθυντικού του αρσενικού γένους.

Μονάδες 10

2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους: **α. fuerat**: το γ' πληθυντικό υποτακτικής υπερσυντελικού. **abeuntes**: τη δοτική γερονδίου. **factus est**: το β' πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα. **recepit**: το β' πληθυντικό προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή. **ensatum est**: το γ' ενικό υποτακτικής παρατατικού στην ίδια φωνή. **videant**: το γ' πληθυντικό οριστικής μέλλοντα στην παθητική φωνή. **dissimulant**: το β' ενικό οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή. **aluerunt**: το β' ενικό υποτακτικής παρακειμένου στην ίδια φωνή.

Μονάδες 8

β. **appensum**: το απαρέμφατο μέλλοντα της ίδιας φωνής. **interemptis**: την ονομαστική ενικού και πληθυντικού στο ουδέτερο γένος του γερονδιακού. **dedit**: την ονομαστική ενικού στο θηλυκό γένος των μετοχών ενεστώτα και μέλλοντα. **nascentem**: τους τύπους του σουπίνου.

Μονάδες 7

3.α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων και φράσεων: **in exilio, iure, absens, divisam,**

dictator, post hoc factum, Catilinae, sententiis, credendo.

Μονάδες 10

β. **Quod illic appensum ... dedit:** Να μετατρέψετε την ενεργητική σε παθητική σύνταξη.

Μονάδες 5

4.α. **videant, vident:** Να γράψετε τις προτάσεις στις οποίες ανήκουν τα ρήματα (μονάδες 4), να αναγνωρίσετε το είδος, τον τρόπο εισαγωγής και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς (μονάδες 8). Μονάδες 12

β. **is Gallos secutus est:** Να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο, αφού τον εξαρτήσετε από το: **Servius dicit...**

Μονάδες 3

Πανελλήνιες Εξετάσεις 2009

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα

Μονάδες 40

(25) Cum omnes recentem esse dixissent, «Atqui ante tertium diem» inquit «scitote decerptam esse Carthagine. Tam prope a muris habemus hostem! Itaque cavete periculum, tutamini patriam. Opibus urbis nolite confidere. Fiduciam, quae nimia vobis est, deponite. Neminem credideritis patriae consulturum esse, nisi vos ipsi patriae consulueritis. Mementote rem publicam in extreme discrimine quondam fuisse!» Statimque sumptum est Punicum bellum tertium, quo Carthago deleta est.

(...)

(46) Nec magis vituperandus est proditor patriae quam proditor communis utilitatis, aut communis salutis desertor propter suam utilitatem et salutem. Ex quo fit, ut laudandus is sit, qui pro re publica cadat, quod decet cariorem nobis esse patriam quam nosmet ipsos.

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **diem:** την αφαιρετική ενικού **muris:** την αιτιατική πληθυντικού **opibus:** την ονομαστική πληθυντικού **urbis:** τη γενική πληθυντικού **communis salutis:** την αφαιρετική ενικού (μονάδες 2)

Μονάδες 6

1.β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω αντωνυμίες: **quae:** την αιτιατική ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος **neminem:** τη γενική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος **vos ipsi:** τη δοτική πληθυντικού της συνεκφοράς (μονάδες 2) **is:** την αιτιατική πληθυντικού στο θηλυκό γένος

Μονάδες 5

1.γ. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται από τα παρακάτω επίθετα και επιρρήματα: **prope:** τον συγκριτικό βαθμό του επιρρήματος **extremo:** τον θετικό βαθμό του επιθέτου στο ίδιο γένος, στην ίδια πτώση, στον ίδιο αριθμό **magis:** τον υπερθετικό βαθμό του επιρρήματος **cariorem:** τη γενική πληθυντικού του υπερθετικού βαθμού στο ίδιο γένος

Μονάδες 4

2.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους: **dixissent:** το δεύτερο ενικό πρόσωπο στην προστακτική ενεστώτα στην ίδια φωνή **decerptam esse:** το απαρέμφατο μέλλοντα στην ίδια φωνή **cavete:** την αιτιατική του σουπίνου **tutamini:** τη γενική του γερονδίου **nolite:** το δεύτερο ενικό πρόσωπο στην υποτακτική παρατατικού **fit:** το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο στην υποτακτική παρατατικού **cadat:** το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική παρακειμένου στην ίδια φωνή **esse:** το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο του συντελεσμένου μέλλοντα

Μονάδες 8

2.β. **habemus:** να γίνει χρονική αντικατάσταση στην υποτακτική, στο πρόσωπο και στη φωνή που βρίσκεται **sumptum est:** να γραφούν τα απαρέμφατα ενεστώτα και παρακειμένου στην ενεργητική φωνή

Μονάδες 2

3.α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων και φράσεων: **ante diem, decerptam esse, Carthagine, opibus, vobis, Punicum, utilitatis, cariorem, esse** (τελευταία σειρά δεύτερου αποσπάσματος). Μονάδες 9

3.β. **ut laudandus is sit (nobis):** Να αντικατασταθεί η δευτερεύουσα πρόταση από την ισοδύναμη εκφορά **debeo + απαρέμφατο.**

Μονάδες 4

3.γ. **quam nosmet ipsos:** Να γράψετε τον β' όρο σύγκρισης με τον άλλο τρόπο.

Μονάδες 2

4.α. **Cum omnes recentem esse dixissent:** Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε την έγκλιση (μονάδα 1) και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδα 1). Να ξαναγράψετε την πρόταση, αντικαθιστώντας τον cum με τον ubi (μονάδες 2).

Μονάδες 6

- qui pro re publica cadat:** Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την έγκλιση εκφοράς της (μονάδες 2). Μονάδες 3
- 4.β. Opibus urbis nolite confidere:** Να δηλωθεί η απαγόρευση με τον άλλο τρόπο. Μονάδες 2
- 4.γ. Fiduciam, quae nimia vobis est, deponite:** Να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο, αφού τον εξαρτήσετε από το **Cato monet eos** (μετατρέποντας την κύρια πρόταση σε δευτερεύουσα). Μονάδες 4

Πανελλήνιες Εξετάσεις Εσπερινών 2009

- A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παρακάτω κείμενο:** Μονάδες 40
- (31) *Bello Latino T. Manlius consul nobili genere natus exercitui Romanorum praefuit. Is cum aliquando castris abiret, edixit ut omnes pugna abstinerent. Sed paulo post filius eius castra hostium praeterequitavit et a duce hostium his verbis proelio laccessitus est: «Congrediamur, ut singularis proelii eventu cernatur, quanto miles Latinus Romano virtute antecellat».*
- (...)
- (42) *Qui spem Catilinae mollibus sententiis aluerunt coniurationemque nascentem non credendo confirmaverunt; quorum auctoritatem secuti multi, non solum improbi verum etiam imperiti, si in hunc animadvertissem, crudeliter et regie id factum esse dicerent.*

B. Παρατηρήσεις

- 1. α.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω συνεκφορές: **nobili genere:** την ονομαστική και τη γενική του πληθυντικού αριθμού. **his verbis:** τη γενική και την αιτιατική του ενικού αριθμού. Μονάδες 8
- β.** Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **consul:** την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού. **exercitui:** τη γενική του ενικού αριθμού. **pugna:** τη γενική του πληθυντικού αριθμού. **virtute:** τη δοτική του ενικού αριθμού. **spem:** την αφαιρετική του ενικού αριθμού. **quorum:** τη δοτική του πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος. **id:** την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος. Μονάδες 7
- 2.α.** Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα: **praefuit:** το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα. **edixit:** το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή. **abstinerent:** το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή. **cernatur:** το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού στην ίδια φωνή. **confirmaverunt:** το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή. Μονάδες 10
- β. credendo:** να γράψετε το απαρέμφατο του ενεστώτα, το απαρέμφατο του παρακειμένου στην ενεργητική φωνή και τα τρία γένη του γερονδιακού στην ονομαστική του ενικού αριθμού. Μονάδες 5
- 3.α.** Να χαρακτηρίσετε πλήρως τη συντακτική λειτουργία των παρακάτω όρων: **genere, castra, a duce, Catilinae, mollibus, crudeliter.** Μονάδες 12
- β. Qui coniurationem confirmaverunt:** να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική. Μονάδες 3
- 4.α. • cum aliquando castris abiret • ut singularis proelii eventu cernatur.** Να αναγνωρίσετε το είδος των παραπάνω προτάσεων (μονάδες 2), τον τρόπο εισαγωγής τους (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς τους (μονάδες 4). Μονάδες 8
- β. Bello Latino T. Manlius consul exercitui Romanorum praefuit:** να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των όρων της παραπάνω πρότασης. Μονάδες 7

Επαναληπτικές Εξετάσεις 2009

- A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:** Μονάδες 40
- (29) *Tandem corvus salutationem didicit et sutor, cupidus pecuniae, eum Caesari attulit. Audita salutatione Caesar dixit: «Domi satis salutationum talium audio». Tum venit corvo in mentem verborum domini sui: «Oleum et operam perdidit». Ad haec verba Augustus risit emitque avem tanti, quanti nullam adhuc emerat.*

(...)

(43) Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit? Quamvis infesto et minaci animo perveneras, cur, cum in conspectu Roma fuit, tibi non succurrit: «intra illa moenia domus ac penates mei sunt, mater coniunx liberique»? Ergo ego nisi peperissem, Roma non oppugnaretur; nisi filium haberem, libera in libera patria mortua essem. Ego nihil iam pati possum nec diu miserrima futura sum: at contra hos, si pergis, aut immatura mors aut longa servitus manet.

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **mentem**: την αιτιατική πληθυντικού. **domini**: την κλητική ενικού. **conspectu**: τη δοτική ενικού. **penates**: τη δοτική πληθυντικού. **moenia**: τη γενική πληθυντικού. **coniunx**: την αφαιρετική ενικού. **Μονάδες 6**

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω αντωνυμίες: **sui**: την αιτιατική πληθυντικού στο ίδιο γένος. **haec**: τη δοτική πληθυντικού στο θηλυκό γένος. **tibi**: την αφαιρετική ενικού. **nihil**: τη δοτική ενικού. **illa**: τη γενική ενικού στο ίδιο γένος. **Μονάδες 5**

γ. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται στα παρακάτω επίθετα και επιρρήματα: **minaci**: τον υπερθετικό βαθμό του επιθέτου, στην ίδια πτώση, στον ίδιο αριθμό και στο ίδιο γένος. **diu**: τον συγκριτικό βαθμό του επιρρήματος. **miserrima**: τον θετικό βαθμό του επιρρήματος. **longa**: τον συγκριτικό βαθμό του επιθέτου, στην αιτιατική ενικού του ουδέτερου γένους. **Μονάδες 4**

2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα: **α. dixit**: τη γενική του γερονδίου. **perdidi**: το β' ενικό οριστικής παρακειμένου στην ενεργητική φωνή. **risit**: την αφαιρετική του σουπίου. **perveneras**: το β' πληθυντικό υποτακτικής παρατατικού στην ενεργητική φωνή. **fuit**: το γ' πληθυντικό προστακτικής μέλλοντα. **peperissem**: το γ' ενικό οριστικής ενεστώτα στην ενεργητική φωνή. **mortua essem**: το α' ενικό υποτακτικής ενεστώτα. **possum**: το α' πληθυντικό οριστικής παρατατικού. **Μονάδες 8**

β. **oppugnaretur**: να γίνει χρονική αντικατάσταση στη φωνή που βρίσκεται. **Μονάδες 4**

γ. **pati**: να γραφούν **α)** η μετοχή ενεστώτα, **β)** το απαρέμφατο μέλλοντα (με υποκείμενο τη λέξη mater) και **γ)** η ονομαστική ενικού του γερονδιακού στο θηλυκό γένος. **Μονάδες 3**

3.α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων:

cupidus, salutationum, tanti, animo, tibi (το δεύτερο κατά σειρά), **mei, pati, diu**. **Μονάδες 8**

β. **domi**: να αναγνωριστεί συντακτικά ο τύπος (μονάδα 1) και να τον μετατρέψετε έτσι, ώστε να δηλώνει την κίνηση σε τόπο (μονάδες 2). **Μονάδες 3**

γ. **sutor, cupidus pecuniae, eum Caesari attulit**: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική. **Μονάδες 4**

4.α. **audita salutatione**: να μετατραπεί η χρονική μετοχή σε δευτερεύουσα πρόταση η οποία να εισάγεται με τον ιστορικό-διηγηματικό cum. **Μονάδες 3**

β. **Domi satis salutationum talium audio**: να μετατραπεί ο ευθύς λόγος σε πλάγιο με εξάρτηση από τη φράση **Caesar dixit**. **Μονάδες 4**

γ. **at contra ... manet**: να γράψετε την υπόθεση και την απόδοση του υποθετικού λόγου (μονάδες 2) και να τον αναγνωρίσετε (μονάδες 2)- να τον μετατρέψετε σε υποθετικό λόγο που να δηλώνει το αντίθετο του πραγματικού για το παρελθόν (μονάδες 4). **Μονάδες 8**

Πανελλήνιες Εξετάσεις 2010

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Μονάδες 40

(23) Scribonianus arma in Illyrico contra Claudium moverat; fuerat Paetus in partibus eius et, occiso Scriboniano, Romam trahebatur. Erat ascensus navem; Arria milites orabat, ut simul imponeretur. Non impetravit: conduxit piscatoriam naviculam ingentemque navem secuta est.

(...)

(47) Eo consilio aliquando repente intervenit oppressitque ornatrices. Etsi super vestem earum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulavit eos vidisse et aliis sermonibus tempus extraxit, donec induxit mentionem aetatis. Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva. Cum illa respondisset «ego, pater, cana esse malo»,

mendacium illi pater obiecit: «Non dubito quin calva esse nolis. Quid ergo non times ne istae te calvam faciant?»

B. Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις **Μονάδες 15**
partibus: τη γενική πληθυντικού / **milites:** την κλητική ενικού / **ingentem:** την ονομαστική πληθυντικού του ουδετέρου γένους στον συγκριτικό βαθμό / **ornatrices:** την ονομαστική ενικού / **vestem:** την αφαιρετική ενικού / **aliis:** τη γενική ενικού στο ίδιο γένος / **sermonibus:** την ονομαστική ενικού / **tempus:** την αιτιατική πληθυντικού / **mentionem:** τη δοτική ενικού / **filiam:** τη γενική ενικού / **annos:** την αφαιρετική ενικού / **mendacium:** τη γενική πληθυντικού / **quid:** την ονομαστική ενικού του θηλυκού γένους / **istae:** την αιτιατική ενικού του ουδετέρου γένους / **te:** τη γενική πληθυντικού στο τρίτο πρόσωπο.

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους **Μονάδες 15**
moverat: την αφαιρετική του σουπίνου / **fuera:** το τρίτο ενικό πρόσωπο του παρατατικού στην υποτακτική / **occiso:** το δεύτερο ενικό πρόσωπο του παρακειμένου της οριστικής στην ενεργητική φωνή / **orabat:** το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο του ενεστώτα της υποτακτικής στην ίδια φωνή / **imponeretur:** το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ίδια φωνή / **conduxit:** το δεύτερο ενικό πρόσωπο του ενεστώτα της προστακτικής στην ίδια φωνή / **secuta est:** τη γενική του γερονδίου / **intervenit:** το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο του ενεστώτα της οριστικής. / **oppressit:** το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο του μέλλοντα της προστακτικής στην ίδια φωνή / **deprehendit:** το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο του υπερσυντελικού της υποτακτικής στην ίδια φωνή / **extraxit:** το πρώτο ενικό πρόσωπο του μέλλοντα της οριστικής στην παθητική φωνή / **mallet:** το ίδιο πρόσωπο στον ενεστώτα στην ίδια έγκλιση / **respondisset:** το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο του μέλλοντα της οριστικής στην ίδια φωνή / **obiecit:** το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο του παρατατικού της υποτακτικής στην παθητική φωνή / **faciant:** το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο του παρακειμένου της υποτακτικής στην ίδια φωνή.

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων: **Romam, piscatoriam, aliquando, earum, vidisse, tempus, calvam.** **Μονάδες 7**

Γ1β. «**ne istae te calvam faciant**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (**μονάδα 1**) και τη συντακτική της λειτουργία (**μονάδα 1**) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (**μονάδες 2**), την έγκλιση (**μονάδα 1**) και τον χρόνο εκφοράς της (**μονάδες 3**). **Μονάδες 8**

Γ2α. «**Scribonianus arma in Illyrico contra Claudium moverat**»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική. **Μονάδες 3**

Γ2β. «**occiso Scriboniano**»: να μετατρέψετε τη μετοχή στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση, η οποία να εισάγεται με τον ιστορικό-διηγηματικό σύνδεσμο cum. **Μονάδες 4**

Γ2γ. «**ego, pater, cana esse malo**»: να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση από τη φράση «**Iulia respondit**». **Μονάδες 8**

Πανελλήνιες Εξετάσεις Εσπερινών 2010

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα: **Μονάδες 40**

(23) Aegrotabat Caecina Paetus, maritus Arriae, aegrotabat et filius. Filius mortuus est. Huic Arria funus ita paravit, ut ignoraretur a marito; quin immo cum illa cubiculum mariti intraverat, vivere filium simulabat, ac marito persaepe interroganti, quid ageret puer, respondebat: «Bene quievit, libenter cibum sumpsit».

(...)

(48) Cerva alba eximiae pulchritudinis Sertorio a Lusitano quodam dono data erat. Sertorius omnibus persuasit cervam, instinctam numine Dianae, conloqui secum et docere, quae utilia factu essent. Si quid durius ei videbatur, quod imperandum militibus esset, a cerva sese monitum esse praedicabat. Ea cerva quodam die fugit et perisse credita est.

B. Παρατηρήσεις

B1. α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω συνεκφορές: **ea cerva:** τη γενική και αιτιατική του ενικού αριθμού. **quodam die:** την ονομαστική και αφαιρετική του πληθυντικού αριθμού. (**μονάδες 8**)

B1. β. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **maritus:** τη γενική του πληθυντικού

αριθμού. / **huic**: την αιτιατική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος. / **funus**: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού. / **bene**: τον συγκριτικό βαθμό. / **utilia**: την αφαιρετική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος. / **durius**: τη δοτική του ενικού αριθμού του υπερθετικού βαθμού στο ίδιο γένος. / **militibus**: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού. (μονάδες 7) Μονάδες 15

B2. α. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα: **ignoraretur**: το ίδιο πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή. / **ageret**: το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή. / **sumpsit**: το α' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή. / **persuasit**: το ίδιο πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού στην ίδια φωνή. / **essent**: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του υπερσυντελικού. (μονάδες 10)

B2. β. docere: να γράψετε την αφαιρετική του σουπίνου και το γερούνδιο σε όλες τις πτώσεις. (μονάδες 5)

Μονάδες 15

Γ1. α. Να χαρακτηρίσετε πλήρως τη συντακτική λειτουργία των παρακάτω όρων: **maritus, filium, cibum, utilia, die, perisse**. (μονάδες 12)

Γ1. β. Arria funus paravit: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική. (μονάδες 3)

Μονάδες 15

Γ2. α. ut ignoraretur a marito: να αναγνωρίσετε το είδος της παραπάνω πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), την έγκλιση (μονάδες 2) και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 3). (μονάδες 7)

Γ2. β. Cerva alba eximia pulchritudinis Sertorio a Lusitano quodam data erat: να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των όρων της παραπάνω πρότασης. (μονάδες 8)

Μονάδες 15

Επαναληπτικές Εξετάσεις 2010

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Μονάδες 40

(36) *Nam cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent, ut eo uteretur, vultum risu solvit et protinus dixit: «Supervacaneae, ne dicam ineptae, legationis ministri, narrate Samnitibus Manium Curium malle locupletibus imperare quam ipsum fieri locupletem; et mementote me nec acie vinci nec pecunia corrumpi posse».*

(...)

(41) *Quin, homo inepte, taces, ut consequaris, quod vis? Sed antiquitatem tibi placere dicis, quod honesta et bona et modesta sit. Sic ergo vive, ut viri antiqui, sed sic loquere, ut viri aetatis nostrae; atque id quod a C. Caesare scriptum est, habe semper in memoria et in pectore: «tamquam scopulum, sic fugias verbum insolens atque inauditum».*

B. Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τις παρακάτω λέξεις: **magnum**: την αφαιρετική ενικού του συγκριτικού βαθμού στο ίδιο γένος **pondus**: τη γενική ενικού **eo**: την αιτιατική πληθυντικού στο ίδιο γένος **vultum**: τη γενική πληθυντικού **ineptae**: την ίδια πτώση, στον ίδιο αριθμό και γένος, στον υπερθετικό βαθμό **legationis**: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό **ministri**: την κλητική ενικού **ipsum**: τη γενική ενικού στο ίδιο γένος **locupletem**: την ονομαστική ενικού **acie**: τη δοτική ενικού **bona**: το αντίστοιχο επίρρημα στο συγκριτικό βαθμό **antiqui**: την αφαιρετική στον ίδιο αριθμό και γένος στο συγκριτικό βαθμό **nostrae**: την αιτιατική πληθυντικού στο ίδιο γένος στο δεύτερο πρόσωπο για έναν κτήτορα **pectore**: την αιτιατική ενικού **insolens**: την ίδια πτώση στο ίδιο γένος στον άλλον αριθμό Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους: **missum**: το γερονδιακό στην ονομαστική ενικού του θηλυκού γένους **uteretur**: τη δοτική του γερονδίου **solvit**: την αφαιρετική του σουπίνου **narrate**: το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην ίδια φωνή **fieri**: το τρίτο ενικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή **vinci**: το απαρέμφατο μέλλοντα στην ίδια φωνή **corrumpi**: το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής παρακειμένου στην ενεργητική φωνή **posse**: το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα **consequaris**: το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα **vis**: το απαρέμφατο ενεστώτα **placere**: το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή **vive**: την αιτιατική ενικού της μετοχής ενεστώτα στο αρσενικό γένος **loquere**: τη δοτική ενικού της μετοχής μέλλοντα στο ουδέτερο γένος **scriptum est**: το τρίτο ενικό πρόσωπο του παρατατικού στην ίδια έγκλιση και φωνή **fugias**: το δεύτερο ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή Μονάδες 15

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων: **risu, legationis, imperare, locupletem, tibi, nostrae, semper** (Μονάδες 7)

Γ1β. «**habe semper in memoria et in pectore**»: να εκφράσετε την απαγόρευση και με τους δύο τρόπους. (Μονάδες 4)

Γ1γ. «**ut eo uteretur**»: να αποδώσετε τον προσδιορισμό του σκοπού με τους άλλους τρόπους. (Μονάδες 4)

Μονάδες 15

Γ2α. «**quod a C. Caesare scriptum est**»: να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική. (Μονάδες 2)

Γ2β. «**cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent**»: να αναγνωρίσετε το είδος της παραπάνω πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής (μονάδες 2), την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 2). (Μονάδες 5)

Γ2γ. «**Sed antiquitatem tibi placere dicis, quod honesta et bona et modesta sit**»: να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ. (Μονάδες 8)

Μονάδες 15

Πανελλήνιες Εξετάσεις 2011

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

(30) Et si habet Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenam laudare debemus, quod Asiam vidit sed in Asia continenter vixit. Quam ob rem accusatores non Asiae nomen Murenae obiecerunt, ex qua laus familiae, memoria generi, honos et gloria nomini constituta est, sed aliquod flagitium ac dedecus aut in Asia susceptum aut ex Asia deportatum.

.....

(49) Porcia, Bruti uxor, cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset, cultellum tonsorium quasi unguium resecandorum causa poposcit eoque velut forte elapso se vulneravit. Clamore deinde ancillarum in cubiculum vocatus Brutus ad eam obiurgandam venit quod tonsoris praeripuisset officium. Cui secreto Porcia «non est hoc» inquit «temerarium factum meum, sed certissimum indicium amoris mei erga te tale consilium molientem...».

Μονάδες 40

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

suspicionem : την κλητική ενικού

quandam : την αιτιατική ενικού στο ουδέτερο γένος

continenter : τον συγκριτικό βαθμό του επιρρηματος

rem : τη δοτική πληθυντικού

laus : τη γενική ενικού

generi : την αιτιατική ενικού

aliquod : τη γενική ενικού στο ίδιο γένος

dedecus : την αφαιρετική ενικού

viri : τη γενική πληθυντικού

cultellum : την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό

eoque : την ονομαστική πληθυντικού στο θηλυκό γένος

tonsoris : τη δοτική πληθυντικού

hoc : την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό στο ίδιο γένος

certissimum : την αφαιρετική ενικού του συγκριτικού βαθμού στο ίδιο γένος

tale : τη γενική πληθυντικού στο ίδιο γένος

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

laudare : το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο του ενεστώτα της υποτακτικής στην ίδια φωνή

vidit : το απαρέμφατο του μέλλοντα στην παθητική φωνή

vixit : την αφαιρετική του σουπίνου

obiec'erunt : το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο του παρατατικού της υποτακτικής στην ίδια φωνή

constituta est : το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο του ενεστώτα της οριστικής στην ίδια φωνή

interficiendo : το δεύτερο ενικό πρόσωπο του ενεστώτα της προστακτικής στην ενεργητική φωνή

cognovisset : το τρίτο ενικό πρόσωπο του μέλλοντα της υποτακτικής στην ίδια φωνή (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)

rescandorum : το πρώτο ενικό πρόσωπο του συντελεσμένου μέλλοντα της οριστικής στην ενεργητική φωνή

poposcit : τη μετοχή ενεστώτα στην ονομαστική ενικού

elapso : τη γενική του γερονδίου

obiurgandam : το δεύτερο ενικό πρόσωπο του παρακειμένου της οριστικής στην ενεργητική φωνή

venit : το τρίτο ενικό πρόσωπο του παρατατικού της οριστικής στην ενεργητική περιφραστική συζυγία (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)

praeripuisset : το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο του ενεστώτα της οριστικής στην ενεργητική φωνή

est : το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο του μέλλοντα της προστακτικής

molientem : το απαρέμφατο ενεστώτα

Μονάδες 15

Γ1α. «**quod Asiam vidit**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να δικαιολογήσετε την έγκλιση εκφοράς της (μονάδα 1).

Μονάδες 3

Γ1β. «**Murenam laudare debemus**»: να αντικαταστήσετε το debeo+απαρέμφατο από τον αντίστοιχο τύπο της παθητικής περιφραστικής συζυγίας. Να δηλώσετε και το ποιητικό αίτιο.

Μονάδες 6

Γ1γ. «**cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset**»: να μετατρέψετε την πρόταση σε μετοχική με αφαιρετική απόλυτη.

Μονάδες 6

Γ2α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων:

luxuriae, Murenae, nomini, uxor, tonsorium, secreto

Μονάδες 6

Γ2β. «**Clamore deinde ancillarum in cubiculum vocatus Brutus ad eam obiurgandam venit quod tonsoris praeripuisset officium**»: να εξαρτηθεί από τη φράση «**Aliquis dicit**».

Μονάδες 4

Γ2γ. «**cultellum tonsorium quasi unguium rescandorum causa poposcit**»: να αντικαταστήσετε με τελική πρόταση (μονάδες 3) και με σουπίνο (μονάδες 2) τον προσδιορισμό του σκοπού που υπογραμμίζεται.

Μονάδες 5